

Seat No. : _____

MA-I-81
April-2007
Philosophy
Paper – IV (Option-5)
(The Yoga System of Patanjali)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

1. યમ-નિયમો સમજાવી, તેનું નૈતિક મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

સાંખ્ય અને યોગદર્શનનો સંબંધ સવિસ્તર ચર્ચો.

2. સમાપત્તિ એટલે શું ? તેના પ્રકારો સમજાવો.

અથવા

અષ્ટાંગ યોગની સવિસ્તર સમજૂતી આપો.

3. યોગ સ્વીકૃત પ્રમાણોની ચર્ચા કરો.

અથવા

પંચકલેશોના કાર્યો સમજાવી, તેના નિવારણના ઉપાયો સ્પષ્ટ કરો.

4. આધુનિક સમયમાં યોગની પ્રસ્તુતતા સમજાવો.

અથવા

સમીજ અને નિર્ભીજ સમાધિ વચ્ચેનો ભેદ સમજાવો.

5. ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ બે)

(1) ચિત્તવૃત્તિઓ

(2) યોગ સિદ્ધીઓ

(3) યોગમાં ઈશ્વર

(4) કૈવલ્ય

Seat No. : _____

MA-I-81
April-2007
Philosophy
Paper – IV (Option-5)
(The Yoga System of Patanjali)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Explain the Yama and Niyama and clarify its Moral importance.

OR

Explain in detail the Relation between Samkhya and Yoga.

2. What is Samapatti ? Explain its kinds.

OR

Explain the Astangayoga in detail.

3. Discuss praman's accepted by the Yoga-System.

OR

Explain the functions of Panch Kleshas and means of there removal.

4. Explain the relevance of Yoga in Modern Times.

OR

Explain the difference between Sabija and Nirbija Samadhi.

5. Write notes (any **two**) :

- (1) Chittavruties
- (2) Yoga Siddhis
- (3) God in Yoga
- (4) Kaivalya.